

นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทย

Innovation of Digital Communication on the Law of Mass Communication to Promote Thai Society Development

ภุริพัฒน์ แก้วตาชนาวัดนา / Puripat Kaewtathanawattana

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี / Faculty of Communication Arts, Rambhaibarni Rajabhat
University, Thailand

E-mail: sangsing@outlook.com

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทยเป็นกลไกประการสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภารกิจของรัฐผ่านการนำเสนอข้อเท็จจริงและการแสดงความคิดเห็นของสื่อสารมวลชนทั้งนี้การจำกัดเสรีภาพของสื่อสารมวลชนมิได้เท่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดกรอบอำนาจแห่งองค์กรของรัฐไว้ สิ่งสำคัญคือการหาความสมดุลของการจำกัดเสรีภาพของสื่อสารมวลชน เพราะสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือเสรีภาพของสื่อสารมวลชนยังคงเป็นหลักสำคัญเพื่อบริหารจัดการสังคมให้เป็นไปโดยผาสุก ดังนั้นสื่อสารมวลชนต้องพัฒนาตนเองในด้านศักยภาพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงความเข้มแข็งรวมถึงเจตนารมณ์ที่จะตีแผ่ข้อเท็จจริงที่แสดงความคิดเห็นของประชาชนตลอดจนจิตสำนึกในการหวงแหน ปกป้องเสรีภาพของประชาชนเอง เพื่อให้รัฐและประชาชนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อร่วมมือบริหารจัดการสังคมไทย ให้ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

ความสำคัญ: นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัล, เสรีภาพของสื่อสารมวลชน, กฎหมายสื่อสารมวลชน

Abstract

The innovation of digital communication on the law of mass communication to promote Thai society development is the key mechanism for people to participate in the management of public affairs through the presentation of facts and opinions of mass media. The limitation of mass media power is only as prescribed by the Constitution on the power of public organizations. The important matter is to find the balance of mass freedom limitation. The important thing to consider is the freedom of mass media which is still the key to the peacefully social management. Therefore, the mass media has to develop itself in terms of potential, knowledge, expertise including the strength and the intention to unfold the facts and public opinion as well as the consciousness of cherishing and protecting the freedom of people to enable the government and people to interact and cooperate in managing Thai society to be sustainably developed forever.

Keywords: Innovation of digital communication, freedom of mass media, law of mass communication

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีคุณภาพไปสู่ความสมดุลตามเป้าหมายที่ประเทศต้องการบรรลุในด้านความมั่นคงทางสังคมที่มีความสมานฉันท์และมีการเสริมสร้างพลัง ลดความขัดแย้งและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทำให้มีความสุข

และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเพื่อนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืนซึ่งกลไกสำคัญด้านหนึ่งคือการทำให้อีสารมวลชนมีคุณธรรมและจริยธรรมและนำไปสู่ยุทธศาสตร์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทุกฉบับที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสังคม ให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันมีคุณธรรม ความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน จากการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกวัย มุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีบนพื้นฐานของความร่วมมือเหตุผล สร้างความเข้มแข็งของสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ เสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารประเทศ มุ่งสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้ยั่งยืน โดยพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตเพราะทุกคนต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ซึ่งการมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างสงบสุขโดยสมาชิกจะได้รับการขัดเกลาทางสังคมและปลูกฝังให้เข้าใจ ต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การที่จะทำให้เกิดความสำเร็จตามที่กล่าวมาได้นั้นจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทยในรูปแบบการสื่อสารที่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) อันเป็นวิธีการใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ (Bray, Aoki, & Dlugosh, 2008) จากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดดการใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะเป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทยให้กับประชาชนทุกคนได้เป็นอย่างดีเพราะสามารถเข้าถึงข่าวสารได้ตลอดเวลา (จตุพล ยงศร, 2554) ทั้งข้อมูลที่เป็นทั้งภาพ ข้อความ เสียง บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจากอินเทอร์เน็ตด้วยเทคโนโลยี 3G-4G (สำนักการจัดการศึกษาออนไลน์, 2560) ประชาชนจึงใช้เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีความสำคัญมากที่สุดในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และยังเป็นกระบวนการจัดการ เนื้อหาและการบริหารข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ในรูปแบบที่หลากหลาย (ศูนย์สื่อการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2560) การรับรู้ที่ได้จะมาจากการบูรณาการเทคโนโลยีที่เชื่อมต่อกันกับเครือข่ายของการสื่อสารที่มีความเติบโตกว่า 200 % และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงอยู่ตลอดเวลา

การพัฒนาประชาชนให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอีสารมวลชนมากขึ้น จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการส่งเสริมสังคมไทยให้ดีขึ้น โดยจัดเป็นส่วนสำคัญในเกิดค่านิยม ทศณคติ และพฤติกรรมที่ถูกต้องตามบริบทที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและได้รับประโยชน์มากที่สุดจากอีสารมวลชนใน 2 ระดับ ได้แก่ 1) การรับรู้ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และ 2) กระบวนการรับรู้ระดับสูงที่ซับซ้อน และต้องใช้ความรู้จากกระบวนการรับรู้ระดับพื้นฐานมาทำการแยกแยะวิเคราะห์สังเคราะห์ มโนคติ หลักการและการแก้ปัญหา (Böhm & Constantine, 2016) ทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเองอันเป็นการจัดการรับรู้ของประชาชนที่มีประสิทธิผลเช่น วิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ.2549-2557 ที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มซึ่งมีความเห็นต่อต้านและสนับสนุน พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมืองและชาวชนบท การละเมิดพระราชอำนาจ หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ผลประโยชน์ทับซ้อน ทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งบั่นทอนประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ทำให้เกิดผลกระทบทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ประเทศชาติ เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากจากการศึกษาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าความรุนแรงและการปลุกระดม ของทุกฝ่ายจะมีอีสารมวลชนหนุนหลังอยู่ ทั้งสื่อสื่อเหลือง สื่อแดง หรือสื่อหลากสี ซึ่งทั้งนายสนธิ ลิ้มทองกุล นายสุเทพ เทือกสุบรรณ นายจตุพร พรหมพันธุ์ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่อาศัยการอีสารมวลชนเข้ามาทำการระดมประชาชนเข้ามาทำการสู้รบเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ตามจุดประสงค์ของฝ่ายตนเอง ดังนั้นอีสารมวลชนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมทำให้ความขัดแย้งรุนแรงจนเป็นวิกฤติทางการเมือง เกิดการจลาจลที่ขยายไปทั่วประเทศ จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2557 ซึ่งการจะเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการตนเองในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดประชาชนที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) นำไปสู่การสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคมในอนาคต (de Noyelles & Seilhamer, 2015) ซึ่งประชาชนจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งจะมาจากแหล่งที่สามารถสืบค้นข้อมูลนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์จากอีสารมวลชนโดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลจากทั่วโลกมาผสมรวมกันอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในการสร้างเสริมประสบการณ์ ที่มี

ความสำคัญเนื่องจากประชาชนต้องก้าวให้ทันต่อความก้าวหน้าทั้งทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเจริญให้กับระบบเศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ ให้ได้มากที่สุด

ความสำคัญของนวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลกับการพัฒนาสังคมไทย

การพัฒนาสังคม (Social Development) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดีทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม ที่ทำให้ประชาชนได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งทางด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย การศึกษา การมีงานทำ มีรายได้เพียงพอในการครองชีพได้รับความเสมอภาค ความยุติธรรม อีกทั้งประชาชนยังมีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงในทุกขั้นตอนอย่างมีระบบ สำหรับความสำคัญของการพัฒนาสังคมคือทำให้ปัญหาของสังคมลดน้อยและหมดไปในที่สุด ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันเกิดขึ้นอีกและทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ประชาชนในสังคมสมานสามัคคีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามฐานะของแต่ละคน ความเป็นปึกแผ่นมั่นคง

การพัฒนาสังคมมีขอบเขตกว้างขวางเพราะปัญหามีมากและสลับซับซ้อนจึงต้องทำอย่างรอบคอบ และต้องอาศัยความร่วมมือกันจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะสื่อสารมวลชนที่ต้องทำให้ประชาชนในสังคมได้รับรู้เหตุการณ์ ข่าวสารที่สำคัญและถูกต้อง รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ การพัฒนาสังคมจึงต้องเป็นทั้งกระบวนการ วิธีการกรรมวิธีเปลี่ยนแปลงและแผนการดำเนินงานที่ต้องกระทำต่อเนื่องกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นความร่วมมือของประชาชนในสังคมกับเจ้าหน้าที่ของภาครัฐที่จะทำงานร่วมกัน เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างถาวรและมีประโยชน์ต่อสังคม กรรมวิธีเปลี่ยนแปลงจะต้องเน้นเฉพาะค่านิยมและทัศนคติเพื่อให้เกิดสำนึกรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและรักความเจริญก้าวหน้าอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนได้

การพัฒนาสังคมไทยที่ทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีเหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ คือการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของประชาชนและเมื่อประชาชนของสังคมมีคุณภาพแล้ว ก็จะทำให้สังคมมีการพัฒนาตามไปด้วยด้วยการสร้างความเจริญเติบโตจากภูมิปัญญา ความรู้ ความคิด ความเชื่อและความสามารถในการเรียนรู้และการปรับตัวของตนเองในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายจากการผสมผสานกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งมักทำให้เกิดอคติ ความหลงชาติ ความไม่สมดุลและความขัดแย้งระหว่างประชาชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในยุคของการแก่งแย่งแข่งขันซึ่งดิ้นรนเอา รัดเอาเปรียบ ทุจริตฉ้อฉล ยาบ้าระบาด และที่สำคัญคือการที่นโยบายส่วนใหญ่ในการพัฒนาสังคมยังคงเน้นเรื่องส่งเสริมอุตสาหกรรมแบบมุ่งทำลายทรัพยากรเพื่อกอบโกยผลกำไรของภาคเอกชนเป็นหลัก

นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะเป็นการเชื่อมต่อความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นส่วนหนึ่งในการทำให้เศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้าเพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติและจะช่วยยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการตอบสนองต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 13-14) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่จะต้องทำให้มีศักยภาพมีความเข้มแข็งสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาสังคมในอนาคตประชาชนมีคุณลักษณะที่ดีทั้งในด้านกระบวนการคิด การแก้ปัญหาการตัดสินใจทักษะในการค้นคว้าหาความรู้เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมได้โดยจะเป็นตัวขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้อย่างเต็มที่จนถึงขีดสุดและให้สังคมก้าวหน้าข้ามขอบเขตทั้งในเชิงภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม สามารถนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าต่อต้นทุนมากที่สุดซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะมีการใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญที่ดีที่สุดในการพัฒนาประชาชนและสังคมให้เกิดการพัฒนาได้มีประสิทธิภาพ Grace Ssekakubo, Hussein Suleman และ Gary Marsden (2013: 147-164) กล่าวว่านวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะประกอบด้วยส่วนที่มีความสำคัญ ได้แก่ 1) การออกแบบสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม 2) ด้านบริบทของนวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัล 3) ประสบการณ์ในการรับรู้ของประชาชน 4) วัตถุประสงค์และ

เป้าหมายซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง 5) การบริหารจัดการรับรู้ 6) ความสามารถของเครื่องมือและอุปกรณ์ 7) ความสะดวกต่อการใช้งานและ 8) ความร่วมมือในการรับรู้ ดังนั้นนวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทยจะต้องมีความเหมาะสม จึงจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาชนในอนาคต

นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเพื่อการจัดการรับรู้

เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ในหลายมิติ เช่น การสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ การเพิ่มรายได้ การเข้าถึงบริการของภาครัฐการเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ช่วยลดช่องว่าง เพิ่มโอกาสและช่องทางการเข้าถึงสารสนเทศให้แก่ประชาชนและยังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ประชาชนมีการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากอุปกรณ์พกพา เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่และแท็บเล็ต แต่ส่วนใหญ่ยังคงเน้นการใช้เพื่อความสนุกสนาน บันเทิง โดยไม่ได้นำไปก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคมเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีการพัฒนาการสื่อสารดิจิทัลสำหรับสังคมใหม่ ที่จะเป็นการสร้างแนวคิดวิเคราะห์ แยกแยะสื่อต่างๆ และมีการใช้ในการพัฒนาสังคมด้วย

การใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเพื่อพัฒนาประชาชนมีวิวัฒนาการก้าวหน้าไปอย่างมากเนื่องจากการเชื่อมต่อความรู้และข้อมูลทุกชนิดจากนวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลในการแสวงหาความรู้และนำมาพัฒนาสังคมได้ในทุกมิติและนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงสังคมจากแนวความคิดใหม่ได้อีกด้วย (จินตวิทย์ คล้ายสังข์, 2554) ดังนั้นสังคมจึงต้องสร้าง จัดและพัฒนาวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลที่มีคุณภาพมีความเที่ยงตรงตามเนื้อเรื่องที่ต้องการ สามารถใช้ได้สะดวกทำให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพและสมรรถนะได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตแต่ต้องมีการจัดการที่ดี จึงจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเพื่อการสนับสนุนประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้บรรลุเป้าหมาย วัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะอาศัยสื่อหลายชนิดผสมกันเพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแสวงหาความรู้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Esper, Ellinger, Stank, Flint, & Moon, 2010: 5-18) จากความก้าวหน้าของวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลที่มีหลากหลายลักษณะอย่างไร้ขอบเขต (Bray, Aoki, & Dlugosh, 2008) ให้ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาสังคมไทย (สุพรรณิ ชาญประเสริฐ, 2556: 33)

วัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะเป็นการจัดการรับรู้ที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง (จินตวิทย์ คล้ายสังข์, 2554) โดยในภาพรวมแล้วจะมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) สามารถเชื่อมต่อได้ทุกที่ ทุกเวลาและทุกรูปแบบ มีความเร็วในการส่งผ่านข้อมูลเพิ่มมากขึ้น 2) สามารถใช้ร่วมกันได้จากอุปกรณ์ที่ใช้ในเครือข่ายที่มีขนาดเล็กและราคาถูกลงและ 3) ระบบมีการสนับสนุนข้อมูลทุกรูปแบบ ทั้งเสียง วิดีโอและข้อความซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนดังนั้นการพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลในการพัฒนาประชาชนจะเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จและสำคัญต่อการบริหารจัดการสังคมที่ต้องมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับว่าประชาชนจะต้องมีความรับผิดชอบ ทศนคติและพฤติกรรมและเกิดลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ตั้งไว้

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเพื่อการพัฒนาประชาชน

การพัฒนาประชาชนด้วยการใช้นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ได้แก่ มีการติดต่อสื่อสารจากเครื่องมือที่หลากหลายจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลกในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบไร้พรมแดนและให้กิจกรรมการรับรู้ทุกสิ่งถูกเชื่อมโยงเข้าถึงกัน ก่อให้เกิดประโยชน์จากกระแสข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ การแสวงหาความรู้ การกระจายข่าวสารข้อมูล (ชวนิดา สุวานิช, 2555) ทำให้การรับรู้มีความสะดวกและรวดเร็ว ประชาชนสามารถใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการรับข่าวสาร ข้อมูลและเกิดการรับรู้ได้ด้วยตนเองจากการเชื่อมต่อเครือข่ายการสื่อสารความเร็วสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและเข้าใจได้ละเอียดมากขึ้นรวมทั้งประชาชนสามารถร่วมมือกันในการรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าจากการมีส่วนร่วมซึ่งประโยชน์ของนวัตกรรมการสื่อสาร

ดิจิทัลนอกจากมีความคล่องตัวสูงแล้วไม่ว่าจะไปไหนหรือตำแหน่งใด ก็ยังรับข้อมูล ข่าวสารได้ง่าย ไม่ต้องเสียเวลาติดตั้งสายเคเบิลและสามารถย้ายระบบเครือข่ายได้ง่าย โดยไม่ต้องลงทุนมาก เพราะไม่ต้องเสียค่าบำรุงรักษา สามารถปรับขนาดและความเหมาะสมได้ง่ายไม่ยุ่งยาก ที่สำคัญคือสามารถใช้งานได้ทั่วโลก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสำเร็จเติบโตอย่างยั่งยืนให้กับสังคมและประเทศชาติ ได้อย่างยั่งยืน ตลอดไป

สื่อสารมวลชนกับการพัฒนาสังคมไทย

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีข้อความตอนหนึ่งว่า “การสื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศด้วย” ยิ่งในสมัยปัจจุบันที่สถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ย่อมมีความสำคัญมากเป็นพิเศษทุกฝ่ายและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารของประเทศ จึงควรที่ได้ร่วมมือกันดำเนินงานและประสานผลงานกันอย่างใกล้ชิดและสอดคล้อง สำคัญที่สุดควรได้พยายามศึกษาค้นคว้าวิชาการและเทคโนโลยีอันทันสมัยให้ลึกซึ้งและกว้างขวาง การพิจารณาเลือกเฟ้นส่วนที่ดีมีประสิทธิภาพแน่นอนมาปรับปรุงใช้ด้วยความฉลาดริเริ่มให้เหมาะสมเหมาะสมและสภาพสังคมเพื่อให้กิจการสื่อสารมวลชนของชาติมีโอกาสได้พัฒนาอย่างเต็มที่ และสามารถอำนวยความสะดวกแก่การสร้างเศรษฐกิจ สังคมและเสถียรภาพของสังคมได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว ทรงให้ความสำคัญกับการสื่อสารมายาวนาน ความสำคัญของการสื่อสารว่ามีอิทธิพลต่อสถานการณ์และเศรษฐกิจเป็นอย่างมากของประเทศ และจะเห็นได้จากการที่องค์กรการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้ประกาศให้วันที่ 3 พฤษภาคมของทุกปี เป็นวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก เพื่อปลุกจิตสำนึก พิจารณาและพัฒนาข้อเสนอต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกของสื่อมวลชน โดยประกาศว่า ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพของสื่อมวลชนที่ถือเอาความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกสอด และที่จะแสวงหา รับ และกระจายข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และไม่คำนึงถึงเขตแดน เสรีภาพของสื่อมวลชนภายใต้รากฐานของสิทธิมนุษยชน กระตุ้นให้เกิดความโปร่งใสและธรรมาภิบาล สังคมจะได้รับความยุติธรรมที่แท้จริง มีความรับผิดชอบสูง มีความมั่นใจในวิชาชีพของตน ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐาน จรรยาบรรณ มีทักษะความรู้ในวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและวัฒนธรรมระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริง

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ หรือยุคสังคมข่าวสารหรือที่เรียกกันว่า “โลกไร้พรมแดน” ข้อมูลข่าวสารถือเป็นตัวแปรสำคัญในการดำเนินชีวิต รวมทั้งองค์การธุรกิจต่าง ๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องสั่งสมข้อมูลเพื่อการพัฒนาธุรกิจให้อยู่รอด ดังนั้นการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของทุกประเทศ จึงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของข้อมูลข่าวสารได้ก่อให้เกิดผลกระทบไปสู่ทุก ๆ ประเทศอย่างรวดเร็วด้วย สื่อสารมวลชนจึงมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำหรับสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ตาม เพียงแต่จะต้องมีหลักการที่มีความคล้ายคลึงกัน คือ การนำเสนอข่าวสารต้องยึดมั่นในความถูกต้อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้ โดยต้องยึดมั่นหลักการดังกล่าว ตลอดจนต้องดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมของวิชาชีพให้มากที่สุด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2560)

ปัจจุบันสื่อสารมวลชนในประเทศไทยได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานเทียบเท่าในระดับสากล จากการเสนอความเป็นจริงที่แท้จริง ถูกต้องครบถ้วน ไม่มีความลำเอียง ปราศจากการสอดแทรกความคิดเห็นและอารมณ์ส่วนตัว มีความสัตย์ซื่อเสนอในสิ่งที่ถูกต้องปราศจากอคติหรือลำเอียงต่อสิ่งที่ตกเป็นข่าว เช่น ความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภาษา ศาสนา หรืออุดมการณ์ เป็นต้น รวมทั้งเสนอในสิ่งที่ประชาชนต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ ภูมิลักษณ์ สุขใจ (2559: 23) กล่าวว่าจรรยาบรรณในวิชาชีพ ถือเป็นคุณสมบัติขั้นสูงสุดที่บุคคลทุกวิชาชีพพึงยึดถือปฏิบัติ นักสื่อสารมวลชนต้องทำงานในวิชาชีพของตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ลอกข่าวหรือได้ข้อมูลมาด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ไม่รับอำมสินจ้างใด ๆ ไม่ใช้ปากกาเป็นอาวุธทำร้ายผู้อื่น ต้องประพฤติตนให้อยู่ในกรอบจริยธรรมในวิชาชีพ ต้องรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพของตนไว้

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550) อธิบายว่าหนังสือสารมวลชนที่ดีควรให้ความสำคัญทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีความห่วงใยต่อสถานการณ์ที่มีความอ่อนไหวที่จะนำไปสู่ความรุนแรง 2) ตระหนักถึงข้อมูลและนำเสนอข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง 3) ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างตรงไปตรงมาโดยตลอด 4) ยึดมั่นผลประโยชน์ของชาติเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้หนังสือสารมวลชนจึงมีความสำคัญยิ่ง เพื่อช่วยในการปรับตัวทางด้าน ทักษะ ความรู้และพฤติกรรม มีบทบาทในการสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อประชาชน ในฐานะผู้รายงานข่าวสาร เหตุการณ์ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและครบถ้วนที่ต้องความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อ่าน ในขณะที่สภาวะของโลกสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอหนังสือสารมวลชนก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้วงการสื่อทั่วโลกเกิดภาวะกดดันให้ต้องปรับตัวรับกับสิ่งเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น การหลั่งไหลของข่าวสารอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง สร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับสังคม โดยเฉพาะด้านพฤติกรรม ความเชื่อมั่น อารมณ์และเจตคติของประชาชน

บทบาทของหนังสือสารมวลชนคือการทำหน้าที่สะท้อนภาพที่เป็นจริงให้ชัดเจนให้ได้มากที่สุด โดยเป็นไปอย่างเที่ยงตรง มีความสำนึกต่อความถูกต้อง คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติมากกว่าจะมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหนังสือสารมวลชน จึงเป็นทั้งคลังความรู้ที่มีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลง กระทั่งการเข้าครอบงำระบบวัฒนธรรมทางความคิดของคนในสังคม ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่รักษาไว้ด้วยความเป็นกลาง ถูกต้องครบถ้วนเพื่อสร้างและรักษาความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม (ศศิธร สมอินทร์, 2557) ซึ่งจากกระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปนับจากยุคของสังคมชนบทจนกลายเป็นการแทนที่ของยุคสังคมอุตสาหกรรมและระบบของทุนนิยมหรือจักรวรรดินิยมทำให้ภาคเศรษฐกิจมีบทบาทในการขับเคลื่อนประเทศให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าเพื่อให้ทัดเทียมกับอารยประเทศ หนังสือสารมวลชนจึงเข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของประชาชนในทุกภาคส่วนที่ให้ความสำคัญกับข่าวสารมากยิ่งขึ้นดังนั้นความสำคัญและคุณค่าของหนังสือสารมวลชนจะเป็นภาพสะท้อนถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ให้แก่สาธารณชนได้รับทราบแล้ว ยังเป็นแนวทางในการวางแผนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต อันจะนำไปสู่การค้นหาลู่ทางที่ดีพร้อม โดยหนังสือสารมวลชนได้มีแพร่หลายมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาปรับปรุงไปตามยุคสมัย ส่วนใหญ่มีมุ่งเน้นในการนำเสนอถึงเนื้อหาที่พิจารณาจากแนวโน้มของการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยตรงและสิ่งสำคัญที่สุดคือจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งเป็นคุณสมบัติขั้นสูงสุดที่หนังสือสารมวลชนพึงยึดถือปฏิบัติ ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ไม่รับอำิสสินจ้างใดๆ ไม่ใช้ปากกาเป็นอาวุธทำร้ายผู้อื่น ต้องรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพของตนไว้ เทียนเงิน อุตรชะย (2559: 40) กล่าวว่าหนังสือสารมวลชนที่ดีควรให้ความสำคัญทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีความห่วงใยต่อสถานการณ์ที่มีความอ่อนไหวที่จะนำไปสู่ความรุนแรง 2) ตระหนักถึงข้อมูลและนำเสนอข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง 3) ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างตรงไปตรงมาโดยตลอด 4) ยึดมั่นผลประโยชน์ของชาติ เป็นที่ตั้ง ทั้งนี้ความสามารถของหนังสือสารมวลชนจึงมีความสำคัญยิ่ง เพื่อช่วยในการปรับตัวทางด้าน ทักษะ ความรู้และพฤติกรรมที่ถูกต้อง

กฎหมายสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทย

สื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารที่มุ่งไปยังสาธารณชนด้วยเนื้อหาของสารที่เผยแพร่ไปอย่างกว้างขวางเพื่อให้ประชาชนและสังคมไทยได้รับรู้ เช่น การนำเสนอข้อเท็จจริงหรือการให้การศึกษา เป็นต้น อีกทั้งยังมีมากมายหลายแขนงที่มีลักษณะและคุณสมบัติของภารกิจที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นความเป็นอิสระปราศจากการครอบงำเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สามารถดำเนินการกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเป็นองค์ประกอบประการสำคัญที่จะทำให้ภารกิจในการนำเสนอข้อเท็จจริงของสื่อสารมวลชนประสบความสำเร็จนั่นเอง สำหรับสังคมไทย “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” สื่อสารมวลชนจึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภารกิจของสังคมในด้านต่างๆ การที่สื่อสารมวลชนซึ่งมีภารกิจหลักในการนำเสนอข้อเท็จจริงจึงเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมแสดงความคิดเห็นเปรียบเสมือนกระบอกเสียงของประชาชนในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อเสนอต่อสาธารณะชนหรือรัฐบาล ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้และการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม จึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับเสรีภาพในการแสดง

ความคิดเห็นของประชาชนซึ่งมักจะรวมถึงแนวนโยบายบริหารของรัฐและบริบททางการเมืองการปกครองประกอบกันไปด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ จึงได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันว่าเสรีภาพนั้นจะได้รับความคุ้มครองจากรัฐในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาหรือการสื่อความหมายโดยวิธีการอื่นใด ทำให้สื่อสารมวลชนมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการ ตลอดจนอำนาจอื่นๆ เพื่อเป็นการป้องกันสิทธิ เสรีภาพและความเป็นธรรม(ธนวัฒน์ สุภวัฒนา, 2558)

แม้รัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติรับรองเสรีภาพแต่การใช้สิทธิและเสรีภาพย่อมมีขอบเขตจำกัด เพราะไม่มีขอบเขตจำกัดอาจเกิดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นอันจะก่อให้เกิดภาวะไม่สงบเรียบร้อยในสังคมหมายความว่าสื่อสารมวลชน จะใช้เสรีภาพในการนำเสนอข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นใดๆ ก็ได้ จะกระทบเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่นหรือความมั่นคงของรัฐ จากการแสดงความคิดเห็นอย่างไรขอบเขตจึงอาจก่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างยิ่งและเพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอภาค รวมถึงการบริหารจัดการภารกิจของรัฐในด้านต่างๆ เป็นไปด้วยความผาสุก อย่างไรก็ดีในสังคมไทยที่ยึดถือหลักนิติรัฐ “ภายใต้กฎหมายบุคคลทุกคนต้องเสมอภาคกัน และจะต้องสามารถทราบก่อนล่วงหน้าว่ากฎหมายมุ่งประสงค์จะบังคับให้ตนทำอะไรหรือไม่ให้ตนทำอะไร ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืนกฎหมายคืออะไรเพื่อที่จะบุคคลได้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมาย” เช่นในพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พุทธศักราช 2540 จึงมี การบัญญัติให้อำนาจแก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งห้ามสั่งเข้าหรือนำเข้าเพื่อเผยแพร่ในราชอาณาจักร ที่เป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือจะกระทบต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดย ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจจับ และทำลาย เป็นต้น (วชิราภรณ์ พรหมชินวงศ์, 2559: 28)

ในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อสารมวลชนจะมีกฎหมายซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย แม้แต่ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินหรือพิเศษเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักรและรัฐบาลยังสามารถประกาศใช้บทบัญญัติพิเศษ เช่น พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พุทธศักราช 2548 หรือพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 เป็นต้น ทำให้รัฐสามารถจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนรวมทั้งสื่อสารมวลชนเนื่องด้วยอาศัยอำนาจจากบทบัญญัติดังกล่าวอีกประการหนึ่ง อีกทั้งยังมีการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่ถือเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายอาญา เช่น การหมิ่นสถาบันพระมหากษัตริย์ การหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา การละเมิดด้วยกล่าหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งฝ่าฝืนต่อความจริง[15] เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาบทบัญญัติในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการจำกัดการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อสารมวลชน จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติต่างๆ ยังคงมีข้อควรพิจารณาในเรื่องความถูกต้องเหมาะสม เช่น ในกรณีของถ้อยคำหรือข้อความที่มีความเป็นนามธรรมสูงไม่ได้มีความชัดเจนแน่นอนอันแสดงถึงความหมายของตัวเองได้ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการตีความ เช่นคำว่า ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ในบทกฎหมายที่มีการบังคับโทษทั้งในทางอาญาและกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งที่กฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญานั้นโดยหลักต้องมีความชัดเจนแน่นอน หรือในกรณีองค์กรของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการลิดรอนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนแต่เพียงบุคคลเดียวหรือองค์กรเดียวโดยไม่มีกระบวนการกลั่นกรอง กรณีกำหนดให้อำนาจแก่คณะกรรมการฯ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ โดยไม่มีกรอบการใช้ดุลยพินิจ หรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ความรู้ความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ขององค์กรของรัฐผู้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจตามพระราชบัญญัติต่างๆ หรือแม้ในกรณีถือว่าผู้ให้บริการมีความผิดเท่าตัวการผู้กระทำความผิด ซึ่งแตกต่างจากโทษของผู้สนับสนุนในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งบัญญัติให้ระวางโทษเพียงสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับสื่อมวลชนแล้วแต่แทรกบทบัญญัติในการควบคุมเนื้อหาไว้ทั้งสิ้นซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายในต่างประเทศที่มุ่งเน้นควบคุมดูแลในเรื่องของรูปแบบ แหล่งเงินทุน ลักษณะการประกอบการและจรรยาบรรณสื่อ มากกว่าการควบคุมเนื้อหาภายในสื่อ แต่จะกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเนื้อหาประเภทใดที่ถือเป็นความผิดบ้าง เช่น ที่มีลักษณะของการดูถูกเหยียดหยามชนชาติอื่นหรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สนับสนุนการทำสงคราม เป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน และยั่วยุให้เกิดความแตกแยก หรือรบกวนสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นต้น ต่างกับกฎหมายประเทศไทย ที่ใช้ถ้อยคำที่คลุมเครือไม่แน่ชัดว่า เนื้อหาประเภทใดที่ต้องถูกห้าม ถูกปิดกั้นหรือถูกลบโทษ เช่น ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กระทบต่อความมั่นคงของรัฐเกียรติภูมิของประเทศ มีผลกระทบต่อการก่อให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน แม้แต่ที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิรูปการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยคณะปฏิรูปก็ยังคงถูกกำหนดมาแล้วทั้งที่ในทางที่ถูกต้อง ความไม่ชัดเจนเหล่านี้ไม่ควรปรากฏอยู่ในกฎหมาย ซึ่งต้องบัญญัติหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนสำหรับนำไปปฏิบัติลักษณะเช่นนี้จะนำไปสู่การใช้อำนาจอย่างเกินกว่าเหตุหรือขาดเหตุผลรองรับเพราะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของฝ่ายรัฐผู้ควบคุมเนื้อหาเช่นอำนาจในการห้ามเผยแพร่หรือปิดกั้นการเข้าถึงสื่อประเภทต่าง ๆ เป็นลักษณะการใช้อำนาจเพื่อการเซ็นเซอร์ก่อนการเผยแพร่ทั้งสิ้นหรือถูกปิดกั้นซึ่งย่อมกระทบทั้งต่อสิทธิในการแสดงออกของผู้เผยแพร่ และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนหรือสังคม (เพ็ญพงศ์ สุขโชคศิริชัยพร, 2557)

ความผิดตามมาตรา 328 นี้ เป็นความผิดที่สื่อมวลชนถูกฟ้องมากที่สุด เพราะจะต้องรายงานข่าวหรือเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลสาธารณะ โดยเจ้าของสื่อมวลชนมักจะถูกฟ้องเป็นจำเลยร่วมกับแหล่งข่าวในข้อหาหมิ่นประมาทฐานหมิ่นประมาท เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นตัวกลางในการนำเสนอข่าว จึงนำเสนอไปตามข้อเท็จจริงที่ได้มาจากแหล่งข่าว ส่วนในการเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์นั้น ส่วนใหญ่จะฟ้องผู้เขียนหรือคอลัมนิสต์ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณาและเจ้าของสื่อมวลชน เช่น กรณี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ฟ้องนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้ก่อตั้งสื่อมวลชนผู้จัดการ และผู้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ หรือคดี พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ ฟ้องสื่อมวลชนมติชน และมติชนรายสัปดาห์ กรณีตกเป็นข่าวลวนลามนักข่าวสาวของสื่อมวลชนมติชน หรือคดีที่ พลตำรวจเอก สันต์ ศรุตานนท์ อดีตผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ฟ้องสื่อมวลชนรวม 17 คน ข้อหาเผยแพร่ ตีพิมพ์ข้อความอันเป็นเท็จพาดพิงว่าตนมีพฤติกรรม พุดจาฉวฉวลามนักข่าว และเป็นนายพลเห็นแกม เป็นเผ่าหัวงู ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น (พัชรภรณ์ ครุฑเมือง, 2558: 31)

กฎหมายได้เปิดโอกาสให้สื่อมวลชนทำหน้าที่เสนอข่าวตามข้อเท็จจริงที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ และเขียนวิพากษ์วิจารณ์ได้หากเป็นบุคคลสาธารณะและมีการกระทำที่สร้างความเสียหายต่อสังคม แต่หากเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ หรือสิ่งที่เผยแพร่ออกไปนั้นไม่เป็นความจริง สื่อมวลชนย่อมไม่สามารถหลุดพ้นความผิดนั้นได้ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน การสั่งปิดกิจการสื่อมวลชนหรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลดทอนเสรีภาพก็จะกระทำมิได้เช่นกัน (วัชรพล ศรีปัทมา, 2558)

สรุปได้ว่า แม้เสรีภาพจะเป็นเรื่องที่ต้องมีขอบเขต และแม้รัฐ คือ ผู้มีอำนาจในการกำหนดขอบเขตเช่นนั้น โดยอาศัยการออกกฎหมาย และดำเนินการหรือบังคับการต่าง ๆ ไปตามอำนาจที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ออกมา แต่ก็หาได้หมายความว่า รัฐจะสามารถออกกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม หรือใช้อำนาจตามกฎหมายนั้นอย่างไม่เป็นธรรมตามอำเภอใจหรือขัดต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเกินกว่าเหตุได้ และเพื่อให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพ และหลักความชอบด้วยกฎหมายใช้บังคับได้จริงในทางปฏิบัติ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิเสรีภาพตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงควรต้องตระหนักในสิทธิเสรีภาพของตน รวมทั้งต้องทำความเข้าใจถึงขอบเขตแห่งการถูกจำกัดสิทธิโดยฝ่ายรัฐ นอกจากนี้ควรตื่นตัว คอยตรวจสอบ และตั้งคำถามว่า เมื่อมีการปิดกั้นการเข้าถึงสื่อใด ๆ เกิดขึ้น การกระทำนั้นรัฐได้อำนาจ

ตามที่กฎหมายให้ไว้หรือไม่ รัฐได้กระทำไปนอกเหนือกรอบที่กฎหมายนั้นวางไว้หรือไม่ หรือแม้กระทั่งกฎหมายที่ให้อำนาจนั้นขัดหรือแย้งต่อหลักการในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศหรือไม่ เพราะประเด็นเหล่านี้ย่อมมีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ของสิทธิและเสรีภาพ และย่อมมีผลต่อการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หากพบว่าฝ่ายรัฐใช้อำนาจไปในทางที่มีชอบ ประชาชนควรต้องหาช่องทางตามกฎหมายเพื่อร้องขอความเป็นธรรม เพิกถอนคำสั่ง หรือเอาผิดฝ่ายรัฐผู้ปิดกั้นนั้นๆ เสีย

นวัตกรรมการสื่อสารดิจิทัลเกี่ยวกับกฎหมายสื่อสารมวลชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสังคมไทย

สื่อสารมวลชน ควรมีการใช้เทคโนโลยีอันทันสมัย เช่น ดาวเทียม เคเบิลใยแก้วโปร่งแสง เป็นต้น ในการติดต่อสื่อสารเพื่อพัฒนาสติปัญญาของคนในชาติ ในการศึกษาเรียนรู้แก้ปัญหาและพัฒนาาร่วมกัน โดยการปรับกระบวนการในเรื่องการบริหารจัดการสื่อเพื่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางปัญญาให้แก่คนในสังคมในการพัฒนาให้สังคมเข้มแข็งได้อย่างแท้จริง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2560) จึงจะต้องคิดไกลถึงการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม จัดให้มีกระจายสิทธิอำนาจสู่ประชาชนส่วนใหญ่ได้ สิ่งสำคัญคือ ต้องหาวิธีการทำให้ภาครัฐคือนักการเมืองและราชการไม่สามารถใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือกระทำในเรื่องทุจริต ประพฤติมิชอบ ให้ประโยชน์กับพวกพ้องทำให้ภาคสังคมคือประชาชนต่าง ๆ เข้มแข็งขึ้น ทำให้กระบวนการตัดสินใจทางการเมืองเป็นประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เกิดการพัฒนาที่สมดุล มีการแข่งขันที่เป็นธรรม สังคมเกิดภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและสันติวิธี เพิ่มขึ้น มีการปฏิรูปการเมืองและระบบราชการ ลดอำนาจนักการเมืองและระบบราชการลง มีการบริหารจัดการที่ซื่อตรงมากขึ้นมีความโปร่งใสและคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการสนับสนุนประชาชนในสังคมมีความเข้มแข็งและสามารถตรวจสอบภาครัฐได้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณในระบบราชการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น แก้ไขระเบียบบริหารราชการให้สามารถมีการปรับเปลี่ยนโยกย้าย ให้รางวัลและลงโทษข้าราชการได้คล่องตัวแบบการบริหารภาคเอกชน ตรวจสอบประเมินคุณภาพการทำงานของทุกหน่วยงานใหม่หมด โยกย้ายคนที่ไม่ค่อยมีงานให้ไปทำงานอื่นที่ต้องการคนมากกว่าหรือเป็นประโยชน์มากกว่า ปลดคนทำผิด คนด้อยประสิทธิภาพออกไป หรือให้เกษียณก่อนกำหนด ไม่ใช่เพียงแต่การย้ายข้าราชการผู้มีปัญหาให้ไปเป็นปัญหาหรือภาระกับหน่วยงานอื่น เพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใส ความเป็นธรรม ในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ สามารถตรวจสอบและลดการคอร์รัปชัน การเล่นพรรคเล่นพวก การใช้อภิสิทธิ์ และการใช้อำนาจไม่เป็นธรรม รวมทั้งการพัฒนาจิตสำนึกทางสังคมให้เพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาสังคมไทย ให้มีความอยู่เย็นเป็นสุขหรือคุณภาพชีวิตที่ดี แทนวิถีชีวิตและค่านิยมเก่า ดังเช่นในปัจจุบันที่เน้นการแข่งขันกันแสวงหาเงิน กำไรส่วนเอกชนและการบริโภคมากเกินไป ส่งเสริมความมีจริยธรรมและจิตสำนึกที่จะช่วยทำให้ประชาชนเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันช่วยแก้ปัญหาของทั้งสังคม สามารถตัดสินใจหาข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนด้วยสติปัญญาและสันติวิธี ทำงานสร้างสรรค์เพื่อส่วนรวมและเปลี่ยนแปลงค่านิยมแบบเห็นเงินเป็นพระเจ้าและนิยมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย หันมายกย่องค่านิยมที่ซื่อสัตย์สุจริต การใช้ชีวิตประหยัด เรียบง่าย เอื้ออาทรต่อกันและกัน มีจิตสำนึกเห็นแก่ประชาคม และลูกหลานในระยะยาว การพัฒนาความอบอุ่นในครอบครัวอย่างเชื่อมโยงกันเป็นระบบองค์รวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เน้นการส่งเสริมให้ทุกคนทำความดี ทำสิ่งที่ถูกต้อง ทำกฎหมายให้ประชาชนเข้าใจง่าย มีเหตุผล มีความโปร่งใส มากกว่าการจัดระเบียบสังคมแบบเพิ่มความเข้มงวดที่ใช้อำนาจในการลงโทษได้มากขึ้น ซึ่งมักจะทำให้เกิดการใช้อำนาจในทางที่ผิด เกิดการทุจริตเพิ่มขึ้น ปัญหาการกดขี่ข่มเหงแรงงานเด็กและเยาวชน โสเภณีเด็กและเยาวชนที่เชื่อมโยงกับปัญหาเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรมต้องแก้ไขในหลายด้าน พร้อมกันอย่างครบวงจร ทำให้ประชาชนมีความรู้ มีภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งที่จะต่อสู้การเอารัดเอาเปรียบได้เพิ่มขึ้น แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมทางสังคม เช่น ยาเสพติด โสเภณี การทุจริต แรงงานเด็ก อาชญากรรม การทุจริตฉ้อฉลข่มขู่รีดไถและครอบคลุมถึงระบบโครงสร้างของสังคมทั้งหมดเป็นระบบครบวงจรกล่าวได้ว่า ยุคดิจิทัลได้นำการเปลี่ยนแปลงอันยิ่งใหญ่มาสู่สื่อสารมวลชนทำให้มีอิทธิพลต่อประชาชนเพิ่มมา

ขึ้นสื่อสารมวลชนต้องมีจรรยาบรรณในอาชีพที่เป็นมาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อถือในยุคนของเสรีภาพในการเสนอข่าวที่มีหลากหลายความถูกต้องจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและเพื่อความคุ้มครอง บทบาทหน้าที่ของการข่าวให้อยู่ในกฎระเบียบของสังคมแต่สิ่งที่สามารถลดทอนเสรีภาพของสื่อสารมวลชนได้ คือการแทรกแซงหรือกดดันจากภาครัฐ ถึงแม้รัฐธรรมนูญจะมีความพยายามบัญญัติกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันโดยการห้ามรัฐให้เงินหรือทรัพย์สินเพื่ออุดหนุนกิจการสื่อสารมวลชนทุกแขนงเพื่อความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงการประกอบกิจการสื่อสารมวลชนของเอกชนจากรัฐ รวมถึงการที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการสื่อสารมวลชน ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน แต่ในทางข้อเท็จจริงก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการลดทอนอิสระในการกระทำตามบทบาทของสื่อสารมวลชนนั้นยังคงเกิดขึ้นได้

สรุป

ในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย สิทธิในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสิทธิในการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าข่าวนั้นผู้รับจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ตาม นอกจากจะต้องได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ หรือสิทธิมนุษยชนแล้ว ยังมีกฎหมายอีกหลากหลายฉบับที่ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อรับรองสิทธิดังกล่าวไว้อีกชั้นหนึ่ง ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยการคุ้มครองนั้นก็หมายถึงการคุ้มครองจากการละเมิดโดยปัจเจกชน หรือเอกชนรายอื่นๆ และทั้งจากการแทรกแซงโดยหน่วยงานรัฐ ปัจจุบัน เสรีชนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันว่า การใช้ "สิทธิและเสรีภาพ" ที่ถูกต้องแล้วควรต้องมีขอบเขต หรืออย่างน้อยก็ไม่ควรมีลักษณะไปล่วงล้ำเสรีภาพของบุคคลอื่น ที่ผ่านมา แม้ในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยเอง ก็ยังเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาบางประเภทที่ควรต้องห้ามตามกฎหมาย และถึงขนาดที่รัฐอาจต้องใช้มาตรการปิดกั้นการเข้าถึงทั้งหมด หรือบางส่วน การเสนอภาพหรือเนื้อหาที่เป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน การเลือกปฏิบัติ ดูหมิ่นเชื้อชาติ ศาสนา และหมิ่นประมาทบุคคลอื่น หรือเนื้อหาที่เป็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เหล่านี้ควรต้องได้รับการสอดส่องเป็นพิเศษ

การจำกัดเสรีภาพในบางกรณีด้วยเหตุผลบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อไม่ให้มีการใช้สิทธิจนก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพซึ่งกันและกัน จึงมีใช้สิ่งที่มิอาจจับได้ในโลกประชาธิปไตย แต่การจำกัดเสรีภาพแบบไร้ขอบเขต และขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน หรือการจำกัดสิทธิของประชาชนอย่างเกินกว่าเหตุ หรือที่มีลักษณะอันขัดกับหลักความเสมอภาค และอุดมการณ์ประชาธิปไตยต่างหาก ที่ไม่ว่าจริงหรือไม่ควรยอมรับได้ด้วยประการทั้งปวง คงถือเป็นเรื่องยาก หากบุคคลใดจะยกเสรีภาพส่วนตัวขึ้นเพื่อปฏิเสธการปิดกั้น หรือจำกัดเนื้อหาที่เป็นภัยต่อเด็กและเยาวชน หรือเนื้อหาที่จะส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของบุคคลอื่นได้ แต่สำหรับการจำกัดหรือปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง หรือความเชื่อส่วนบุคคล ที่ยังหาเครื่องมือชี้วัดความถูกผิดไม่ได้ ก็ลำบากที่จะอธิบายได้เช่นกันว่า เนื้อหา หรือความคิดเห็นเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อสิ่งใด ในขณะที่ถ้อยคำประเภทเพื่อความมั่นคง เพื่อชาติ เพื่อความสามัคคี เพื่อความปรองดอง ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งนามธรรมที่จับต้องไม่ได้

สื่อมวลชนไม่ได้มีอภิสิทธิ์อยู่เหนือกฎหมายใดๆ แต่ต้องทำหน้าที่เสี่ยงต่อกฎหมายมากมายฉบับ บนครลองที่กล่าวว่า "ยิ่งจริงยิ่งผิด" นั้นเป็นเพราะสื่อมวลชนเป็นกระบอกเสียงของประชาชน เป็นตัวแทนที่จะเป็น "ฝ่ายค้าน" นอกสภาให้กับประชาชน เพื่อการตรวจสอบอำนาจรัฐ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สื่อต้องมีเสรีภาพ หลักการ และความรับผิดชอบ จริยธรรม เพื่อการจรรโลงสังคม และนำพาประเทศให้อยู่รอด ปลอดภัยจากการทุจริตคอร์รัปชัน และปกป้องสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกวิชาชีพเท่าที่ผ่านมา สื่อในกระแสการเมืองการปกครองทั้งในระบอบประชาธิปไตย ระบบเผด็จการทหาร ระบบทุนนิยม ระบบธนาธิปไตย ทำให้ถูกดำเนินคดี ฟ้องร้องกล่าวโทษอย่างต่อเนื่องตามบรรทัดฐานของกฎหมายที่ทุกฝ่ายสามารถใช้สิทธิในการดำเนินการจัดการซึ่งในจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชนที่ต้องมีต่อสังคมโดยรวม

ในการปฏิรูปการเมืองที่พยายามทำในส่วนหนึ่งของเสรีภาพของสื่อสารมวลชน จะเป็นการผลักดันความคิดของอุดมการณ์เสรีประชาธิปไตย ให้ปรากฏในรัฐธรรมนูญใหม่โดยทำให้ข้อจำกัดของสื่อสารมวลชนมีลักษณะเชิงบวกและกฎหมาย

สื่อสารมวลชนจะมีอิสระเสรีที่เป็นจริงในทางปฏิบัติ ส่งผลให้สังคมไทยมีการเจริญเติบโตทางความคิดและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกับการแก้ปัญหาสังคม ดังนั้นให้สังคมไทยมีการพัฒนาที่มีความเข้มแข็งทางสติปัญญา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สำคัญของสังคมในเชิงสร้างสรรค์มากกว่าการกดขี่เสรีภาพตามที่เป็นอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ในเรื่องสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนที่มีลักษณะร่วมกันทางความคิดระหว่างคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งกฎหมายเพื่อการควบคุมสื่อสารมวลชนของผู้มีอำนาจรัฐ ที่ไม่ต้องการให้สิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือตรวจสอบ ชักฟอก คัดค้าน การใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ โดยทุกรัฐบาลในโลกมักไม่ต้องการให้สื่อสารมวลชนมีอิสระและเสรีภาพในการตรวจสอบเพราะการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจะเป็นการสั่นคลอนเสถียรภาพของรัฐบาลหรือภาพลักษณ์ของทหาร แต่ถ้าสื่อสารมวลชน ที่ไร้จิตสำนึก ขาดจรรยาบรรณไม่มีความรับผิดชอบต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติ จากการที่รัฐบาล มีการเลือกปฏิบัติเพื่อพวกพ้อง มีการทุจริต คอร์รัปชันแต่สื่อสารมวลชน ไม่มีการเสนอข่าวสาร หรือวิพากษ์วิจารณ์ เปิดโปง ก็จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมไทยได้ ดังนั้นกฎหมายสื่อสารมวลชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพในการกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสื่อสารมวลชนจะเป็นหลักพึ่งพิงแก่สังคมได้มากขึ้น โดยเฉพาะการทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ไม่เคารพกฎหมายหรือกฎระเบียบใดของราชการ สื่อสารมวลชนจะใช้เสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ความไม่ชอบธรรม เพราะการใช้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของราชการ ผู้บริโภคข่าวสารจะได้ทั้งข้อมูลแห่งความรู้และข่าวสารที่ถูกต้องพร้อมกัน เพื่อการตัดสินใจที่จะไม่เชื่อหรือเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง ในที่สุดสังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแห่งความเห็นแก่ตัว เป็นสังคมแห่งความรู้ที่มีสติและเหตุผล

เสรีภาพของสื่อสารมวลชนเป็นกลไกประการสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภารกิจของรัฐ ผ่านการนำเสนอข้อเท็จจริงและการแสดงความคิดเห็นของสื่อสารมวลชน การจำกัดเสรีของสื่อสารมวลชนมิได้เท่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดกรอบอำนาจแห่งองค์กรของรัฐไว้ สิ่งสำคัญคือการหาความสมดุลของการจำกัดเสรีภาพของสื่อสารมวลชน เพราะสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือเสรีภาพของสื่อสารมวลชนยังคงเป็นหลักสำคัญเพื่อบริหารจัดการสังคมให้เป็นไปโดยผาสุก ทั้งนี้การพัฒนาด้านของสื่อสารมวลชนในด้านศักยภาพ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ รวมถึงความเข้มแข็งจึงเป็นเจตนารมณ์ที่ดีแผ่ข้อเท็จจริงที่แสดงความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนจิตสำนึกในการห่วงหา ปกป้องเสรีภาพของประชาชนเอง ดังนั้นเสรีภาพที่แท้จริงของสื่อสารมวลชนจะเกิดขึ้นได้จึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในการช่วยกันดูแล ค้ำครองเพื่อให้สื่อสารมวลชนทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นสะท้อนสังคมเพื่อให้รัฐและประชาชนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการติดต่อร่วมมือบริหารจัดการสังคมไทย ให้ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

- จตุพล ยงศร. 2554. “นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน.” วารสารสุโขทัย ธรรมธิราช 24 (1): 43-58.
- จินตวิทย์ คล้ายสังข์. 2554. หลักการออกแบบเว็บไซต์ทางการศึกษา: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- ชวนิดา สุวานิช. 2555. การพัฒนารูปแบบการรับรู้แบบเคลื่อนที่ผ่านเครื่องช่วยงานดิจิทัลส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- เทียนเงิน อุดระชัย. 2559. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับขอบเขตการใช้เสรีภาพในการนำเสนอภาพข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวัฒน์ สุภพัฒนา. 2558. การวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท หน้าที และจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว กรณีศึกษา บริษัท ไรส์ จำกัด. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- พัชรภรณ์ คุรุเมือง. 2558. การดำรงอยู่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เอกราช ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารสนเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพงศ์ สุขโชคศิริชัยพร. 2557. การรับรู้เกี่ยวกับประเทศชั้นนำของโลก และแนวทางในการคัดเลือกข่าวต่างประเทศในหนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไทย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารสนเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูวสิทธิ์ สุขใส. 2559. บทบาทของหนังสือพิมพ์ภาคใต้โพกัส ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา ผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2550. การบริหารงานหนังสือพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วัชรพล ศรีปักษา. 2558. เขตอำนาจสอบสวน: ศึกษากรณีความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการให้สัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วชิราภรณ์ พรหมชินวงศ์. 2559. ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ข้อมูลตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของนักข่าวหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารสนเทศ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร สมอินทร์. 2557. การใช้ประโยชน์กับความคิดเห็นต่อหนังสือพิมพ์ข่าวรวมคำแห่งของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศูนย์สื่อการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2560. E-learning คืออะไร. สืบค้นจาก www.ram.edu/elearning/what_e_learning.php.
- สุพรรณณี ชาญประเสริฐ. 2556. "การจัดการรับรู้วิทยาศาสตร์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21." นิตยสาร สสวท. 42 (185): 10-13.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2560. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักการจัดการศึกษาออนไลน์. 2560. โครงการประกวดการจัดระบบอิเล็กทรอนิกส์ในระดับอุดมศึกษา ประจำปี 2554. กรุงเทพฯ: สำนักการจัดการศึกษาออนไลน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2560. ผลการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ.2559. สืบค้นจาก service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_5-l-3.html.
- สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ ทำเนียบรัฐบาล. 2553. ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ตะเกียง.
- Böhm, S. & Constantine, G. 2016." Impact of contextuality on mobile learning acceptance: An empirical study based on a language learning app." *Interactive Technology and Smart Education* 13 (2): 107-122.
- Bray, E., Aoki, K., & Dlugosh, L. 2008. "Predictors of Learning Satisfaction in Japanese Online Distance Learners." *International Review of Research in Open and Distributed Learning* 9 (3): 1-24.
- Esper, T., Ellinger, A., Stank, T., Flint, D., & Moon, M. 2010. Demand and supply integration: A conceptual framework of value creation through knowledge management." *J. Acad. Mark. Sci.* 38: 5-18.

de Noyelles, A & Seilhamer, R. 2015. "Facilitating professional development of mobile and eTextbook technologies: A special interest group approach." **Journal of Applied Research in Higher Education** 7 (1): 55-67.

Ssekakubo, G., Suleman, H., & Marsden, G. 2013. "Designing mobile LMS interfaces: Learners' expectations and experiences." **Interactive Technology and Smart Education** 10 2: 147-167.